

I-V ангийн унших чадварын агуулгын залгамж холбоо

Анги	1-р анги	2-р анги	3-р анги	4-р анги	5-р анги
УНШИХ ЧАДВАР					
Унших чадварт тавигдах шаардлага уншлагын чанар	Зөв унших	Унших хурдаа нэмж, бусдад ойлгогдохоор зөв, унших	Өгсөн эхийг бусдын дэмжлэгтэй, ойлгож унших	Ойлгон уншиж, уншсанаа бусадтай хуваалцан ярилцах	Ойлгон уншиж, уншсанаа бусадтай хуваалцан ярилцах
Эхийн агуулгыг ойлгосноо харуулах	1.1.а. Өгүүлбэр, эхээс танил биш үгийг олж, утгыг нь таамаглах	2.1.а. Танил биш үгийг сурах бичгийн тайлбараас цагаан толгойн үсгийн дарааллаар үгээ сонгох, утгыг мэдэх	3.1а. Уншсан эх дэх танил биш үгийг тайлбар толь бичгээс үсгийн дарааллаар олж, агуулгыг ойлгох	4.1а. Уншсан эх дэх танил биш үгийг тайлбар толь бичгээс олж, агуулгыг ойлгох	5.1а. Эхэд ашигласан зарим үг, хэллэгийг сонгож, эхэд хэрэглэсний учрыг тайлбарлан дүгнэх
	1.1.б. Сурах бичгийн эх, зурагт эх, богино хэмжээтэй хялбар эхийг уншиж агуулгыг ерөнхийд нь ойлгосноо харуулах	2.1б. Уншсан шүлэг, өгүүлэг, үлгэр, зүйр цэцэн үг зэрэг эхийг уншиж, агуулгыг ерөнхийд нь ойлгосноо харуулах	3.1б. Уншсан эх, үлгэр, өгүүлэг, шүлгээс чухал хэсгийг ялгаж, ойлгосноо харуулах	4.1б Уншсан эхийн болон үлгэр, өгүүлэгийн бүтцийн холбоо хамаарлаас гол санааг ойлгосноо харуулах	"5.1.б. Нэг сэдэвтэй хоёр эхийн утгыг харьцуулах замаар эхийн агуулгыг ойлгосноо харуулах 5.1.в.Уншсан жүжгийн гол санааг тайлбарлах"
	1.1.в. Уншсан эхийн үйл явдлыг асуултын дагуу тоочих (эхлээд? дараа нь, эцэст нь?)	2.1.в. Уншсан үлгэр, өгүүлэгийн үйл явдлыг дарааллын дагуу тоочих	3.1в. Уншсан үлгэр, өгүүлэг дэх баатрын үйл хөдлөлийн учир шалтгааныг тайлбарлах	4.1в. Уншсан эх, үлгэр, өгүүлэгийн бүтцийн хэсгүүдийн учир шалтгааныг тайлбарлах	5.1.г. Уншсан эхийн эхлэл, гол, төгсгөл хэсгүүдийн утгын холбоо хамаарлыг тайлбарлах
				4.1г Шүлэг дэх хоёр зүйлийн ижил төстэй шинжийг харьцуулан адилтган дүрслэлийг тайлбарлах	5.1.д. Эхээс хүншүүлсэн, хэтрүүлсэн дүрслэлийг тайлбарлах замаар үлгэрийн утгыг ойлгосноо харуулах
			3.1г. Эхээс баатрын болон зохиогчийн үгийг ялгах	4.1д. Эхэд ашигласан баримт ба өгүүлэгчийн үзэл бодлыг илэрхийлсэн хэсгийг ялгах	5.1.е. Үлгэрт амьдралын бодит байдлыг тусгасан эс тусгасан шинжээр нь бодит байдал ба уран сэтгэмжийг ялгах
	"1.1.г. Уншсан эхийн баатрын хийсэн зүйлийг тоочих "	2.1.г. Уншсан эхийн баатруудын сайн, муу үйлийг жишээгээр тайлбарлах	3.1д. Уншсан зохиолын баатруудын зан чанарыг эхээс жишээ татаж тайлбарлах	4.1е. Эхийн эхлэл, гол, төгсгөл хэсэгт баатруудын зан чанар, үзэл бодолд гар-сан өөрчлөлтийг харьцуулах	5.1.ж. Уншсан эхийн баатруудын харилцан ярианаас тэдний зан чанарыг дүгнэх
		2.1.д. Талархал, мэндчилгээ, товч анкет, гэр бүлийн танилцуулга, заавар зэргийг уншиж, агуулга, бүтцийг тайлбарлах	3.1е. Талархсан захидал, зорилгодоо хүрэх төлөвлөгөө, номын тэмдэглэл, хаяг, шошго зэргийг уншиж, агуулга, бүтцийг тайлбарлах	4.1ж. Урилга, уриалга, номын танилцуулга, сонины мэдээ, талархлын захидал зэргийн зорилго, бүтцийг тайлбарлах	5.1з. Захидлаас нэг сэдвийн талаар ялгаатай үзэл бодлыг харьцуулж дүгнэх
	1.1.д. Цээжилсэн хэл зүгш-рүүлэх үг, балгэ дэмбэрлийн үг, шүлгийг бусдын өмнө тод чанга дуугаар унших	2.1.е. Цээжилсэн шүлэг, зугаа үг, хэл зүгшрүүлэх үгийг бусдын өмнө тод чанга дуугаар унших	3.1ж. Цээжилсэн шүлгийн утгыг мэдэрч, мэдрэмжээ илэрхийлэн уран унших	4.1з. Хурд, дууны өнгөө тохируулан урнаар уншиж, шүлгийн утгыг ойлгосноо харуулах	"5.1и. Зохиолчийн санааг мэдэрч, уран унших
Бүтээлчээр ойлгож унших	1.1.е. Зохиолын баатруудын гадаад байдлыг төсөөлөх	2.1.ж. Өгсөн зургаас баатрууд хоорондоо юу ярилцсаныг ургуулан төсөөлөх	"3.1з. Үлгэр, өгүүлэгийн үйл явдлыг уншихдаа гол баатрын хэлэх үгийг ургуулан бодож, төсөөлөх"	"4.1и. Зохиолын баатрын гадаад дүр байдлыг ургуулан бодож төсөөлөх"	5.1к. . Үйл явдал хаана, хэзээ өрнөж байгааг ургуулан бодож төсөөлөх
		2.1.з. Өгсөн зургаас үндэслэн үйл явдлыг таамаглах	3.1и. Уншсан үлгэр, өгүүлэгийн гол хэсгийн үйл явдлыг хэрхэн өрнөхийг таамаглах	4.1к. Эхийн үйл явдлын төгсгөлийг үндэслэлтэйгээр таамаглах	5.1л. Оньсогын далд утгыг үндэслэлтэй таамаглах

Тайлбар: 4.1в суралцахуйн зорилт нь уншаад ойлгосноо тайлбарлах хүрээнд боловсруулагдсан ажлын хуудас ба өмнөх ангийн харгалзах суралцахуйн зорилтуудтай залгамж холбоотой.

Сурагчийн нэр: ..... Эхэлсэн: ..... он ..... сар ..... өдөр.....цаг

Учир шалтгаан гэдэг нь яагаад тэр хэрэг явдлын үүсэх нөхцөл болоод шалтгаан, холбогдол нь юм.

1 Эхийг анхааралтай, ойлгож уншаарай.

Мэлхий

Эрт урьд цагт нэгэн нууранд хоёр галуу, нэг мэлхий амьдардаг байжээ. Гэтэл тэр зун ган гачиг болоод нуурын ус юу ч үгүй болтлоо ширгэжээ. Уух усгүй болсон учраас амьтад маш ихээр ангаж цангаж гэнэ. Тэгээд хоёр галуу өөр гол устай газар очихоор нисэх гэтэл мэлхий: -Та хоёр намайг аваад яваач, устай газар хамт очъё гэж гуйжээ.

1-р цогцолбор

Хоёр галуу мэлхийг өрөвдөөд авч явахаар болов. Ингээд нэг бяцхан мөчрийн дундаас зуулгаж, мөчрийн хоёр үзүүрээс галуунууд зуугаад нисэх болжээ. Мэлхийг амаа ангайж дуугарч болохгүй, хэрэв амаа ангайвал өндрөөс унах аюултайг сайтар захиж хэлэв. Гэтэл мэлхий:-Би огт амаа ангайхгүй, ганц ч үг хэлэхгүй гэж амлажээ. Тэгээд хоёр галуу мэлхийг аваад нисэж явсаар айлуудын дээгүүр гарчээ.

2-р цогцолбор

Хүмүүс тэднийг хараад: -Та минь ээ хараарай, хоёр галуу нэг мэлхийг аваад нисэж байна, ямар ухаантай галуунууд вэ гэж хашхиралдаж гэнэ. Түүнийг дээрээс сонссон мэлхий тэсэлгүй амлалтаа зөрчин: -Энэ мэргэн ухааныг би олсон юм гэж хэлэх гээд амаа ангайтал модоо алдаад, газар ойчиж гэнэ.

3-р цогцолбор

Үгийн утга

ган гачиг- ус чийггүй хуурай халуун болох ангаж цангаж- ам хатах, ундаасах

2 а. Үлгэрт ямар, ямар дүр гарсан бэ? Будаарай.

Яагаад?
Ямар учраас?
Яах гэж?
Учир юу вэ?

Сайн бодож үзвэл үйл хөдлөл бүр шалтгаантай.

Яагаад гэвэл...
Тийм учраас ...
Тэгсэн учраас ...
Ийм учраас ...

б. Амьтад ямар учраас өөр газар уруу явахаар болсон бэ?

- Намар болсон учир дулаан орныг зорьсон.
- Мэлхийг тэнгэрээр нисгэхийн тулд өөр газар уруу явсан.
- Нутагт нь уух усгүй болж, ангаж цангасан учир өөр газар уруу явсан.

в. Мэлхий амлалтандаа хүрч чадсан уу? Яагаад.

- чадсан чадаагүй

Яагаад гэвэл.....
.....
.....

3 Хоосон нүдэнд тохирох утгыг нөхөж бичээрэй.

Үйл хөдлөл	Асуулт	Шалтгаан нь
Мэлхий намайг аваад яваач гэж хоёр галуунаас гуйсан.	Мэлхий яагаад хоёр галуунаас гуйсан бэ?	Нутагт нь ган гачиг болж, уух усгүй ангаж цангаж аюулд өртсөн.
Хоёр галуу мэлхийг аваад нисэж явсан.	Юуны учир мэлхийг аваад ниссэн бэ?	....
....	Мэлхий яагаад газарт унасан бэ?	....